

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และ นักศึกษากับประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาปกติ และกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 7 แห่งคือ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ วิทยาลัยพยาบาล เซนต์หลุยส์ คณะพยาบาลศาสตร์คามิลเลียน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ รวมประชากรทั้งสิ้น 540 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้มาจาก การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sample) โดยใช้นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 และ 3 ทั้งหมด ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาปกติ และลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษา 2536 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 460 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาอยู่ในสถาบันต่างๆตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาล ในแต่ละสถาบัน

สถาบัน	ประชากร	ตัวอย่างประชากร
1. คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ	120	95
2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	50	47
3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต	70	65
4. คณะพยาบาลศาสตร์คามิลเลียน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ	30	24
5. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน	70	62
6. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน	100	86
7. วิทยาลัยพยาบาล เซนต์หลุยส์	100	81
รวม	540	460

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา หนังสือ บทความ และงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ และ ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก
2. นำแนวคิด เนื้อหา และข้อมูลต่างๆ ที่ได้ และสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบสอบถามสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของกระบวนการช่วยเหลือ บทบาทของอาจารย์นิเทศ และทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วยสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ 6 ด้าน รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ ดังนี้คือ

การร่วมรู้สึก	6 ข้อ
การยอมรับ	6 ข้อ
การแสดงออกอย่างอบอุ่นและเลือกอาหาร	6 ข้อ
การมีความซื่อสัตย์	6 ข้อ
การเป็นแบบอย่าง	8 ข้อ
การทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง	8 ข้อ

แบบสอบถามประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของการรับรู้ประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึก และความคาดหวัง ต่องานในการศึกษาภาคปฏิบัติ ต่อตนเอง และต่อวิชาชีพ รวมทั้งสิ้น 28 ข้อ (รายละเอียดของเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก)

3. ลักษณะของเครื่องมือชุดนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
 นักศึกษาพยาบาลเป็นผู้ตอบ ให้เลือกตอบได้ใน 4 ระดับ ดังนี้

"ไม่เป็นความจริง" คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นไม่ตรงกับ
 สภาพความเป็นจริงหรือ เกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

"เป็นความจริงบางส่วน" คะแนนเท่ากับ 2 หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นตรงกับ
 สภาพความเป็นจริง เพียงบางส่วน หรือเล็กน้อย หรือเป็นครั้งคราว

"เป็นความจริงส่วนมาก" คะแนนเท่ากับ 3 หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นตรงกับ
 สภาพความเป็นจริง เป็นส่วนมากแต่ไม่ทั้งหมด หรือบ่อยครั้ง

"เป็นความจริงมากที่สุด" คะแนนเท่ากับ 4 หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นตรงกับ
 สภาพความเป็นจริง มากที่สุด หรือเกือบตลอดเวลา

4. เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 4 หมายถึง เป็นความจริงมากที่สุด

คะแนน 3 หมายถึง เป็นความจริงส่วนมาก

คะแนน 2 หมายถึง เป็นความจริงบางส่วน

คะแนน 1 หมายถึง ไม่เป็นความจริง

* หมายเหตุ ถ้าข้อความเป็นไปในทางลบคะแนนจะกลับกัน

การตรวจความตรงของเนื้อหา (content validity)

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัย ได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญทางวิชาการทางการศึกษาพยาบาลจำนวน 10 ท่าน (รายชื่อภาคผนวก) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ความรัดกุมในการใช้ภาษา การตีความหมายของข้อความ รวมทั้งขอคำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยถือเกณฑ์ 8 ใน 10

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาไปหาความเที่ยง โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Coefficiency) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์เท่ากับ 0.937 ซึ่งประกอบด้วยด้านการร่วมรู้สึกเท่ากับ 0.826 ด้านการยอมรับเท่ากับ 0.716 ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทรเท่ากับ 0.860 ด้านการเป็นแบบอย่างเท่ากับ 0.895 ด้านการมีความซื่อสัตย์เท่ากับ 0.875 และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงเท่ากับ 0.745 ส่วนประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.879

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงมารวบรวมเป็นแบบสอบถามดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา
- ตอนที่ 3 ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึง คณบดีหรืออธิการบดีของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 7 แห่งเพื่อขออนุญาตประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 27 มกราคม ถึง 24 กุมภาพันธ์ 2537 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 460 คน คิดเป็น 85.19%

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/pc+ (Statistic package for social science /Personal Computer) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร คำนวณด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตาม อายุ ฐานะนักศึกษา เหตุผลที่เข้ามาศึกษาวิชาชีพพยาบาล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิภาคนา ระยะเวลาที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาล
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ และประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก วิเคราะห์โดย

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในข้อมูลเป็นรายชื่อและรายด้าน ใช้เกณฑ์การตัดสินใจ กำหนดโดยผู้วิจัยเองมีความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษา
3.50 - 4.00	หมายถึงสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือเหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายถึงสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือเหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึงสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึงสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือไม่เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย   ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก

3.50 - 4.00	หมายถึง	ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกดีมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกพอใช้
1.00 - 1.49	หมายถึง	ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกไม่ดี

2.2 เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา จำแนกตาม อายุ ฐานะนักศึกษา เหตุผลที่เข้ามาศึกษาวิชาชีพพยาบาล

2.3 เปรียบเทียบประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก จำแนกตาม อายุ ฐานะนักศึกษา เหตุผลที่เข้ามาศึกษาวิชาชีพพยาบาล

2.4 หาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา กับประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก โดยทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันโดย ส่วนรวมและรายด้านของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ใช้เกณฑ์เทียบระดับดังนี้

(ประคอง กรรณสูต, 2528)

ค่าระหว่าง $\pm$ .70-1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่าระหว่าง $\pm$ .30- .69	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่าระหว่าง $\pm$ 0 - .29	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

2.5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการเลือกตัวแปรในการพยากรณ์ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน